

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
	بخش اول: خصوصیات اساسی و بنیادی محاکم اداری و تحولات آنها
۱۷	از لحاظ تاریخی
۲۱	فصل اول: خصوصیات اساسی و بنیادی
۲۳	فصل دوم: پیشینه تاریخی نظام قدیم
۲۴	مبحث اول: ازدادگاه پادشاه تا شورای پادشاه
۲۸	مبحث دوم: تحولات شورا در قرون هفدهم و هیجدهم
۳۱	فصل سوم: شورای دولتی مدرن
۳۱	مبحث اول: تأسیس به وسیله ناپلئون اول
۳۵	مبحث دوم: تحولات در قرون نوزدهم و بیستم
۳۶	بند اول: تبدیل عدالت تحفظی به عدالت تفویضی
۴۰	بند دوم: به رسمیت شناخته شدن در قانون اساسی
۴۱	بند سوم: دلیل وجود محاکم اداری
۴۲	فصل چهارم: حوزه هایی که در صلاحیت محاکم اداری هستند
۴۳	مبحث اول: تعیین صلاحیت محاکم اداری و قضایی
۴۴	مبحث دوم: قواعد صلاحیت داری خصیصه نظم عمومی هستند
۴۵	فصل پنجم: ویژگیهای مسئله تعیین قلمرو صلاحیت محاکم اداری
۴۵	مبحث اول: خصیصه ملی قضاوت اداری فرانسه
۴۵	مبحث دوم: ارتباط بین صلاحیت و ماهیت
۴۶	مبحث سوم: مشکلات دو نوع بودن محاکم
۴۹	بخش دوم: سازمان محاکم اداری
۵۱	فصل اول: شورای دولتی

۲ □ حقوق اداری تطبیقی

- ۵۳ ..... مبحث اول: ساختار شورای دولتی
- ۵۳ ..... بند اول: بخش
- ۵۴ ..... اول: بخش قضایی و نقش آن
- ۵۶ ..... دوم: بخش گزارش و مطالعات
- سوم: بخش گزارش بیشتر جنبه عملی دارد و آن عبارت از کنترل
- ۵۷ ..... اجرای آراء صادره علیه اداره می باشد.
- ۵۷ ..... بند دوم: هیأت عمومی شورای دولتی
- ۵۹ ..... بند سوم: دو بخش مرکب
- ۵۹ ..... بند چهارم: کمیسیون دائمی یا کمیته دائمی
- ۶۰ ..... بند پنجم: کمیسیونهای خاص
- ۶۱ ..... مبحث دوم: عضویت در شورای دولتی
- ۶۲ ..... مبحث سوم: استخدام در شورای دولتی
- ۶۴ ..... مبحث چهارم: وضعیت شغلی و ساختار اعضاء شورای دولتی
- ۶۸ ..... مبحث پنجم: صلاحیت و اختیارات شورای دولتی
- ۶۸ ..... بند اول: صلاحیت مشورتی شورای دولتی
- ۷۱ ..... بند دوم: صلاحیت های ترافیعی شورای دولتی
- ۷۲ ..... اول: شورای دولتی به عنوان قاضی مرحله بدوی و نهایی
- ۷۳ ..... دوم: شورای دولتی به عنوان قاضی مرحله استیناف
- ۷۳ ..... سوم: شورای دولتی به عنوان قاضی مرحله فرجام
- ۷۵ ..... **فصل دوم: دادگاههای اداری**
- ۷۵ ..... مبحث اول: سابقه تاریخی
- ۷۶ ..... مبحث دوم: سازمان محاکم اداری
- ۷۷ ..... مبحث سوم: صلاحیت و اختیارات دادگاههای اداری
- ۷۷ ..... بند اول: صلاحیت مشورتی
- ۷۷ ..... بند دوم: صلاحیت ترافیعی
- ۷۸ ..... بند سوم: صلاحیت های اداری

فهرست مطالب □ ۳

فصل سوم: دیوانهای اداری استیناف و صلاحیت آنها	۷۸
فصل چهارم: وضعیت شغلی اعضای دیوانهای استیناف و دادگاههای اداری	۸۰

بخش سوم: اصول کلی حاکم بر تقسیم صلاحیت بین محاکم اداری و

قضایی و حل تعارض صلاحیتها	۸۳
مقدمه	۸۵
فصل اول: متون قانونی پایه	۸۶
فصل دوم: تعیین معیار برای شناخت صلاحیت دادگاههای اداری و قضایی	۸۸
فصل سوم: اصول راهنما	۹۵
فصل چهارم: استثنائات اصلی	۹۵
مبحث اول: قوه قضائیه	۹۶
بند اول: سازمان دستگاههای قضایی	۹۶
بند دوم: فعالیت دستگاههای قضایی	۹۶
بند سوم: پلیس قضایی	۹۷
مبحث دوم: قوه مقننه	۹۸
مبحث سوم: موضوع اعمال حاکمیتی	۱۰۰
مبحث چهارم: نظریه عمل غیرقانونی آشکار	۱۰۲
بند اول: عناصر تشکیل دهنده عمل غیرقانونی آشکار	۱۰۳
بند دوم: ضمانت اجرای عمل غیرقانونی آشکار	۱۰۴
مبحث پنجم: سلطه غیر قانونی	۱۰۵
بند اول: عناصر سلطه غیر قانونی	۱۰۶
بند دوم: نتایج سلطه غیر قانونی	۱۰۶
بند سوم: عمل غیرقانونی آشکار و سلطه غیر قانونی	۱۰۶
مبحث ششم: فعالیت‌های اداری با خصیصه فعالیت‌های بخش خصوصی	۱۰۷
مبحث هفتم: مواردی که سنتاً در صلاحیت دادگاههای مدنی قرار دارند	۱۱۰

- بند اوّل: دعاوی اداری مربوط به احوال شخصیه فرد ۱۱۰
- اول: احوال شخصیه ۱۱۰
- دوم: تابعیت ۱۱۱
- سوم: رأی دادن ۱۱۲
- بند دوم: دعاوی مدیریت بیمه‌های اجتماعی ۱۱۲
- مبحث هشتم: استثنائات قانونی خاص ۱۱۳
- بند اوّل: مالیات غیر مستقیم ۱۱۳
- بند دوم: شکایات مربوط به تیراندازی در میدان ۱۱۴
- بند سوم: مسئولیت در حوادث مربوط به انرژی اتمی ۱۱۴
- بند چهارم: مسئولیت دولت به علت تقصیر یکی از معلمین آموزش
عمومی و یا آموزش خصوصی که با آموزش عمومی شریک است ۱۱۴
- بند پنجم: تصادفات ۱۱۵
- بند ششم: مسئولیت مقاطعه کاران کارهای عمومی همراه با تعقیب کیفری ... ۱۲۰
- بند هفتم: دعاوی مربوط به مالکیت اختراع ۱۲۰
- بند هشتم: دعاوی مدنی مربوط به نام تجارتي ۱۲۱
- بند نهم: دعاوی علیه تصمیمات شورای رقابت ۱۲۱
- بند دهم: دادخواهی‌های علیه تصمیمات انفرادی ۱۲۱
- بند یازدهم: دعاوی علیه تصمیمات کمیسیون عملیات بورس ۱۲۱
- بند دوازدهم: پست ۱۲۲
- مبحث نهم: ایراد عدم مشروعیت به عنوان یک دفاع در دادگاههای عادی
(ایراد مقدماتی) ۱۲۲
- فصل پنجم: دادگاه حل اختلافات مربوط به صلاحیت** ۱۲۴
- مبحث اول: دادگاه حل اختلافات ۱۲۴
- بند اوّل: حل تعارض مثبت (صلاحیت) ۱۲۵
- بند دوم: حل تعارض منفی ۱۲۷
- بند سوم: تعارض در تصمیم ۱۲۷

فهرست مطالب □ ۵

بند چهارم: درخواست تصمیم‌مقدماتی برای تعیین صلاحیت	۱۲۸
مبحث دوم: نتیجه‌گیری فصل	۱۲۹
بخش چهارم: شرایط اولیه برای اعمال دادخواهی در محاکم اداری	
فصل اول: ماهیت عمل اداری	۱۳۳
مبحث اول: اقدامات مربوط به نظم داخلی اداری	۱۳۴
فصل دوم: قاعده تصمیم قبلی (مقدماتی)	۱۳۷
فصل سوم: چگونگی اعمال دادخواهی	۱۳۹
مبحث اول: قواعد مربوط به پذیرش دادخواهی	۱۳۹
بند اول: ذی نفع بودن	۱۴۰
بند دوم: مهلت دادخواهی	۱۴۳
بند سوم: تقاضاهای قابل پذیرش بدون شرط مهلت	۱۴۳
بند چهارم: تمدید مهلت	۱۴۴
بند پنجم: نتایج انقضای مهلت - روش ایراد عدم مشروعیت	۱۴۴
مبحث دوم: الزام به یک دادخواهی مقدماتی اداری	۱۴۶
بند اول: روش تکمیل دادخواهی و منطبق نمودن آن براساس مقررات	۱۴۶
مبحث سوم: اصل عدم تعویق اجرا به وسیله دادخواهی	۱۴۷
بخش پنجم: آیین دادرسی دادگاههای اداری	
مقدمه	۱۵۱
فصل اول: طرح دعوی	۱۵۲
فصل دوم: فرایند رسیدگی	۱۵۶
مبحث اول: درخواست برای اطلاعات	۱۵۷
مبحث دوم: کارشناسی	۱۵۹
بند اول: تعداد کارشناسان منتخب	۱۶۰
بند دوم: ایتان سوگند	۱۶۰

۶ حقوق اداری تطبیقی

- بند سوم: سپردن سوگند نوشته (سوگندنامه) به دفتر ۱۶۰
- بند چهارم: موارد رد کارشناس ۱۶۱
- بند پنجم: تعیین جانشین برای کارشناس ۱۶۲
- بند ششم: ارزیاب ها ۱۶۲
- بند هفتم: مهلت کارشناسی ۱۶۳
- بند هشتم: اقدامات کارشناسی ۱۶۴
- بند نهم: قواعد خاص مربوط به کارشناسی مالیاتی ۱۶۶
- بند دهم: تعداد کارشناسان در زمینه های مالیاتی ۱۶۶
- مبحث سوم: تحقیقات و بازدید از محل ۱۶۸
- بند اول: تحقیق ۱۶۸
- اول: خصیصه اختیاری بودن تحقیق ۱۶۸
- دوم: چگونگی برقراری تحقیق ۱۶۸
- سوم: انواع تحقیق ۱۶۹
- چهارم: دستور برقراری تحقیق و ابلاغ آن اهلیت برای شهادت: ۱۶۹
- پنجم: هزینه های تحقیق ۱۷۱
- ششم: استنطاق از طرفین ۱۷۲
- بند دوم: بازدید از محل ۱۷۲
- اول: اختلاف بین بازدید از محل و تحقیق ۱۷۲
- دوم: ویژگی اختیاری بودن و قابل انعطاف بودن این شیوه ۱۷۳
- سوم: صورتجلسه بازدید از محل ۱۷۳
- چهارم: هزینه بازدید از محل ۱۷۴
- مبحث چهارم: سؤالات تکمیلی بیشتر ۱۷۴
- فصل سوم: گزارش ۱۷۷
- فصل چهارم: جلسه استنطاقی شورای دولتی ۱۷۸
- فصل پنجم: مباشر دولتی ۱۷۹
- فصل ششم: قضاوت ۱۸۱

فهرست مطالب □ ۷

۱۸۲	مبحث اول: جلسه رسمی عمومی
۱۸۳	بند اول: دو شعبه با هم یا یک شعبه به تنهایی
۱۸۳	بند دوم: بخش دعاوی
۱۸۳	بند سوم: هیأت دعاوی
۱۸۵	مبحث دوم: شور
۱۸۶	مبحث سوم: تصمیم
۱۸۷	فصل هفتم: اجرا
۱۹۴	فصل هشتم: استیناف و فرجام
۱۹۵	بند اول: خصیصه عدم تعویق اجرا بوسیله تقاضای استیناف
۱۹۵	بند دوم: مهلت استیناف از آراء
۱۹۶	اول: مهلت استیناف در موارد مالیات
۱۹۶	دوم: ابلاغ مأمور اجرا و چگونگی شروع مهلت
۱۹۶	سوم: تمدید مهلت توسط مسافت
۱۹۶	چهارم: محل تسلیم دادخواهی به شورای دولتی
۱۹۷	پنجم: تقاضای استیناف در شورای دولتی بایستی توسط وکیل داده شود
۱۹۸	فصل نهم: اعتراض ثالث
۱۹۸	بند اول: شکل اعتراض ثالث
۱۹۹	بند دوم: اعتراض ثالث باید توسط چه کسی داده شود
۱۹۹	بند سوم: اختیارات دادگاه
۲۰۰	فصل دهم: دادرسی های خاص
۲۰۰	مبحث اول: دستور موقت
۲۰۱	مبحث دوم: دستور توقیف عملیات اجرائی
۲۰۴	فصل یازدهم: ملاحظات کلی
۲۰۴	مبحث اول: تصمیمات شورایی
۲۰۵	مبحث دوم: طول مدت دادرسی
۲۰۶	مبحث سوم: سیر مراحل مختلف یک پرونده از ابتدا تا انتها

یعنی صدور حکم در شورای دولتی

۲۰۹	بخش ششم: دعاوی اداری و انواع آن
۲۱۲	فصل اول: مفهوم دعاوی اداری و منابع آن
۲۱۲	مبحث اول: مفهوم دعاوی اداری
۲۱۳	مبحث دوم: منابع دعاوی اداری
۲۱۳	بند اول: منابع نوشته، شامل قانون و یا آیین نامه‌ها و مقررات اداری است
۲۱۳	بند دوم: اصول کلی حقوق
۲۱۴	فصل دوم: راه‌حل‌های غیر حقوقی حل اختلافات اداری
۲۱۴	مبحث اول: مصالحه
۲۱۴	مبحث دوم: داوری
۲۱۵	مبحث سوم: دادخواهی‌های اداری
۲۱۵	بند اول: دادخواهی سلسله مراتبی
۲۱۵	بند دوم: دادخواهی ارفاقی
۲۱۶	بند سوم: دادخواهی‌های قیمومتی
۲۱۶	فصل سوم: راه‌حل‌های حقوقی حل اختلافات اداری (دادخواهی ترافعی)
۲۱۶	مبحث اول: ویژگی‌های عام این دادخواهی
۲۱۶	بند اول: تفکیک بین دادخواهی ترافعی و اداری
۲۱۷	بند دوم: رابطه بین دادخواهی اداری و ترافعی
۲۱۸	مبحث دوم: انواع دادخواهی‌های ترافعی در محاکم اداری
۲۱۹	بند اول: دعاوی ابطال
۲۱۹	اول: دعوی تجاوز از اختیار
	الف: راه‌های ابطال (دلایلی که خواهان برای اثبات ادعای خود باید
۲۱۹	در دعوی تجاوز از اختیار اقامه نماید)
۲۲۱	۱- عدم صلاحیت فاعل عمل
۲۲۲	۲- عیوب شکلی

فهرست مطالب □ ۹

۲۲۴	۳- تجاوز به یک قاعده حقوقی .....
۲۳۱	۴- سوء استفاده از اختیار .....
۲۳۲	دوم: فرجام خواهی .....
۲۳۳	بند دوم: دعوی قضاوت کامل .....
۲۳۴	بند سوم: دعوی تفسیر .....
۲۳۵	بند چهارم: دعوی بازدارنده .....
۲۳۷	منابع .....